

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa e Kreditimit Bankar

Numër 7

K O R R I K 2 0 2 1

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa e Kreditimit Bankar dhe Pritjeve për Inflacionin

Numër 7

BOTUES

© Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Departamenti i Analizave Ekonomike
dhe i Stabilitetit Financiar

33 Garibaldi, Prishtinë 10000

Tel: ++383 38 222 055

Fax: ++383 38 243 763

Faqja e internetit

www.bqk-kos.org

Adresa elektronike

economic.analysis@bqk-kos.org

Përmbajtja

Anketa e Kreditimit Bankar	4
Hyrje	4
Përmbledhja e rezultateve	4
Kutia 1. Metodologjia	7
Zhvillimet në standardet kreditore, në kushtet dhe rregullat kreditore, si dhe në kërkesën për kredi	8
Kreditë ndaj ndërmarrjeve	8
Standardet kreditore	8
Kushtet dhe rregullat.....	9
Kërkesa për kredi.....	9
Kreditë ndaj ekonomive familjare	10
Standardet kreditore	10
Kushtet dhe rregullat.....	11
Kërkesa për kredi.....	12
Financimi	13
Rezultatet e pyetjeve të fokusuara: Ndikimet e Covid-19 në sektorin bankar	14
Pritjet për Inflacionin	15
Metodologjia	15
Përmbledhja e rezultateve	15

Anketa e Kreditimit Bankar

Hyrje¹

Me qëllim të rritjes së kapaciteteve analitike për një vlerësim sa më të mirë të dinamikave të kreditimit në Kosovë dhe pritjeve për zhvillimet në nivelin e çmimeve, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) ka dizajnuar dhe realizuar një anketë me bankat komerciale që operojnë në tregun bankar në Kosovë. Raporti që do të analizoj rezultatet e këtij anketimi do të publikohet në frekuencë tremujore në web-faqen e BQK-së, me qëllim që të ofrojë një pasqyrë më të gjerë rreth perceptimit të rrezikut të bankave dhe gatishmërinë e bankave për të dhënë hua, si dhe, sjelljes së ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve kundrejt dinamikave në kreditim, si pasojë. Ky raport evidenton sjelljen kreditore për periudhën e tremujorit të parë të vitit 2021, dhe pritjet e bankave për dinamikat në kreditim për tremujorin e dytë të vitit 2021.

Përveç pyetjeve standarde, në këtë anketë u shtuan edhe disa pyetje shtesë. Një nga pyetjet ka për qëllim të krijojë një përceptim mbi kapacitetin e ripagimit të kredive nga subjektet ekonomike të ndikuara nga pandemia Covid-19. Gjithashtu, përmes këtyre pyetjeve synohet të disagregohet oferta dhe kërkesa për kredi sipas sektorëve ekonomik. Njëkohësisht, sigurohet edhe një pasqyrë e orientimit të fondeve të siguruara përmes kredive nga ndërmarrjet.

Përmbledhja e rezultateve²

Oferta kreditore është lehtësuar dhe kërkesa për kredi ka shënuar rritje deri në një masë gjatë tremujorit të parë të vitit 2021. Tutje, fillimi i vaksinimit në vend, pritjet për lehtësim të masave kufizuese e rrjedhimisht kthimi në normalitet i aktivitetit ekonomik në Kosovë diktuan pritjet e bankave, pritje optimiste që konsistojnë me lehtësim të ofertës kreditore dhe për rritje të kërkesës për kredi gjatë tremujorit të dytë 2021.

Sipas bankave, dinamikat në kreditimin nga ndërmarrjet gjatë tremujorit të parë të vitit 2021, u ndikuan pozitivisht në një masë më të madhe nga oferta kreditore, përderisa kërkesa për kredi kishte rritje të ulët. Gjithashtu, pritjet e bankave për tremujorin vijues vazhdojnë të jenë optimiste. Në kuadër të ofertës kreditore, bankat raportuan se kanë lehtësuar deri në një masë standardet e aplikuar gjatë vlerësimit të aplikacioneve të ndërmarrjeve për kredi në tremujorin e parë të vitit 2021. Standardet kreditore u lehtësuan në nivel më të lartë për NVM-të se sa për ndërmarrjet e mëdha (tabela 1). Ndryshimet në standardet kreditore u ndikuan pozitivisht kryesisht nga mbështetja e kredive nga FKGK, toleranca e rritur ndaj rrezikut, si dhe qasja e favorshme në financim e sektorit.

Për tremujorin e dytë të vitit 2021, pritjet e bankave konsistojnë kryesisht në lehtësimin tutje të standarde kreditore. Oferta kreditore deri në një masë pritjet të jetë më e favorshme për NVM-të se sa për ndërmarrjet e mëdha. Pritjet e bankave bazohen në pritjet për rimëkëmbjen e ekonomisë në vend, si rezultat i lehtësimit të masave kufizuese si dhe vaksinimit të popullsisë në vend. Katër prej bankave pjesëmarrëse, e prej tyre tre me rëndësi sistemike, presin që mbështetja e FKGK-së për NVM-të do të ndikojë në lehtësim të standardeve. Gjithashtu, kontribut pozitiv pritjet të ketë edhe rritja e presioneve të konkurrencës, si dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut.

¹ Për informata më të detajuara rreth qëllimit dhe historikut të anketës së kreditimit bankar në BQK, shikoni publikimin "Anketa e Kreditimit Bankar dhe Pritjeve të Inflacionit" Nr. 1.

² Pyetësori dhe seria kohore e rezultateve të AKB-së janë në dispozicion në faqen e internetit të BQK-së, nën vegzën e Anketës së Kreditimit Bankar.

Kushtet dhe rregullat e aplikuara nga bankat me rastin e dhënies së kredive për ndërmarrjet u lehtësuan në nivel të ulët. Kushte dhe rregulla të lehtësuara u aplikuan kryesisht për NVM-të përmes uljes së normës së interesit, uljes së kërkesës për kolateral, si dhe rritjes së shumës së kredisë. Faktorët që ndikuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave deri në një masë, ishin mbështetja e NVM-ve nga FKGK, rritja e tolerancës ndaj rrezikut, si dhe financimi stabil i sektorit nga burimet e brendshme. Përderisa, rritja e rrezikut kreditor vazhdoi të jetë faktor me kontribut negativ në kushtet dhe rregullat e ofruara nga bankat edhe pse me indeks të ulët negativ. Ndërkohë, për tremujorin e dytë të vitit 2021, bankat presin lehtësime të kushteve dhe rregullave kryesisht për NVM-të, edhe pse në nivel më të ulët se sa në tremujorin e parë 2021. Lehtësimet pritet të aplikohen kryesisht rritjes së shumës së kredisë.

Gjatë tremujorit të parë 2021, kërkesa e ndërmarrjeve për kredi bankare rezultoi të jetë rritur edhe pse në nivel më të ulët në krahasim me tremujorin paraparak. Kjo rritje rezultoi të jetë në një nivel më të ulët se sa pritjet e bankave për TM1 2021 të shprehura në anketën e kaluar. Indeksi pozitiv që rezultoi pas indeksimit të përgjigjeve të bankave lidhur me kërkesën për kredi, i atribuohet kryesisht kërkesës nga NVM-të, përderisa kërkesa për kredi nga ndërmarrjet e mëdha rezultoi me një indeks negativ marginal. Kërkesa për kredi nga ndërmarrjet, sipas deklaratave të bankave u nxit kryesisht nga rritja e kërkesës për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues. Përderisa, kërkesa për financimin e investimeve fikse për dallim nga katër anketat e kaluara, kishte indeks pozitiv edhe pse në një nivel të ulët. Pritjet për lehtësime të masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19, e rrjedhimisht edhe për aktivitet të rritur ekonomik në vend, bankat i pasqyruan në parashikimet e tyre për rritjen e kërkesës për kredi gjatë TM2 2021. Rrjedhimisht, kërkesa pritet të ketë rritje të dukshme për të dy segmentet e ndërmarrjeve, e veçanërisht për NVM-të (tabela 1). Faktorët potencial që mund të ndikojnë në rritjen e kërkesës për kredi nga ndërmarrjet pritet të jenë nevoja për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues, si dhe nevoja për financimin e investimeve fikse, faktor ky që sinjalizon optimizmin e bankave drejt normalizimit të aktivitetit ekonomik në vend.

Dinamikat e aktivitetit kreditues për ekonomitë familjare gjatë periudhës raportuese u ndikuan pozitivisht si nga oferta kreditore ashtu edhe nga kërkesa për kredi. Kreditë e reja për këtë segment ekonomik u rritën dukshëm në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit paraparak. Standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare rezultojnë të jenë lehtësuara në një nivel më të lartë se sa pritjet e bankave për periudhën e njëjtë të deklaruara në anketën e kaluar. Përkundër prospekteve për rikuperim të aktivitetit ekonomik, bankat presin që standardet kreditore për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të ardhshëm të lehtësohen në një nivel më të ulët krahasuar me këtë tremujor (tabela 1).

Kushtet dhe rregullat për kreditë e reja për ekonomitë familjare u lehtësuan deri në një masë. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave ishte më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese. Kushtet dhe rregullat u lehtësuan kryesisht përmes uljes së kërkesës për kolateral, zgjatjes së maturitetit të kredive, si dhe në një nivel më të ulët përmes uljes së normës së interesit dhe rritjes së shumës mesatare të kredive të aprovuara. Faktorët kyç që ndikuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave të kreditimit për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të parë të vitit 2021 ishin toleranca më e lartë ndaj rrezikut, pozita e kënaqshme e likuiditetit të sektorit, si dhe financimi stabil i sektorit në vend dhe i bankave amë jashtë vendit. Për tremujorin e dytë të vitit 2021, bankat deklaruan që presin që kushtet dhe rregullat për kredi për ekonomitë familjare të lehtësohen deri në një masë. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave pritet të jetë më i lartë për kreditë konsumuese se sa për kreditë për blerjen e shtëpive, kryesisht përmes zvogëlimi i normës së interesit, rritjes së shumës së kredisë, si dhe në një nivel më të ulët uljes së kërkesave për kolateral. Qasja e favorshme në financim si e bankave në vend ashtu edhe e bankave amë jashtë vendit, si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit pritet të jenë faktorët nxitës të lehtësimeve të kushteve dhe rregullave të aplikuara nga bankat gjatë TM2 2021.

Lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 deri në një masë, fillimi i vaksinimit në vend e rrjedhimisht prospektet për normalizim deri në një masë i aktivitetit ekonomik u reflektuan në rritje të theksuar të kërkesës për kredi nga ekonomitë familjare në tremujorin e parë të vitit 2021 (tabela 1). Bankat raportuan për rritje të përafërt të kërkesës si për kreditë për blerjen e shtëpive ashtu edhe për kreditë konsumuese. Saktësisht, shtatë nga gjithsej nëntë banka pjesëmarrëse në anketë, deklaruan rritje të kërkesës për kredi në përgjithësi. Bankat raportuan se kjo rritje u ndikua pozitivisht nga dy prej faktorëve të listuar në anketë, saktësisht nga rritja e konfidencës së konsumatorëve dhe nevoja për financimin e shpenzimeve të konsumit. Në tremujorin e dytë të vitit 2021, bankat presin rritje të kërkesës për kredi për ekonomitë familjare mirëpo në nivel më të ulët se sa në tremujorin aktual. Rezultatet e anketës sugjerojnë se bankat ia atribuuan këto pritje rritjes së kërkesës për financim të shpenzimeve tjera, rritjes së konfidencës së konsumatorëve dhe perspektivës së mirë në tregun e patundshmërive.

Tabela 1. Vlerësimi i bankave për ndryshimet në ofertën dhe kërkesën kreditore

	Oferta (Standardet kreditore)		Kërkesa	
	TM1 2021	TM2 2021 (pritjet)	TM1 2021	TM2 2021 (pritjet)
Ndërmarrjet	↑	↑	↔	↑
NVM	↑	↑	↔	↑
Ndërmarrjet e mëdha	↔	↔	↔	↑
Ekonomitë familjare	↑	↔	↑	↑
Kredi për blerjen e shtëpive	↑	↔	↑	↑
Kredi konsumuese	↑	↔	↑	↑

↑	Lehtësim i standardeve kreditore/Rritje e kërkesës për kredi (indeks pozitiv mbi 0.20)
↔	Lehtësim i standardeve kreditore/Rritje e kërkesës për kredi (indeks pozitiv nën 0.20)
↔	Kryesisht pandryshime (indeks pozitiv/negativ deri 0.05)
↓	Shtrëngim i standardeve kreditore/Rënie e kërkesës për kredi (indeks negativ nën 0.20)
↓	Shtrëngim i standardeve kreditore/Rënie e kërkesës për kredi (indeks negativ mbi 0.20)

Burimi: BQK.

Për shkak të masave lehtësuese rregullatore të ndërmarra nga BQK, si moratoriumi apo shtyrja e pagesës së kësteve të kredisë në periudhën mars – qershor 2020 dhe vazhdimi i ristrukturimeve përgjatë vitit 2020 dhe 2021, rreziku kreditor qëndroi në nivele të ulëta. Sidoqoftë, bankat deklaruan se ndjeshmëria e sektorit ndaj këtij rreziku pritet të shfaqet gjatë tremujorëve në vazhdim, kryesisht si pasojë e pasigurive rreth performancës financiare të subjekteve ekonomike në vend të ndikuara nga pandemia Covid-19. Gjatë TM1 2021, për cilësinë e portfolios kreditore si për ndërmarrjet ashtu edhe për ekonomitë familjare, përgjigjet e bankave në anketë gjeneruan indeks të ulët pozitiv, përderisa për tremujorin e ardhshëm presin rritje të këtij indeksi, veçanërisht për ndërmarrjet.

Për dallim nga anketa e kaluar, rezultatet e anketës për periudhën në fjalë tregojnë që financimi i bankave u rrit në një nivel më të ulët në krahasim me tremujorin e kaluar. Financimi i bankave u ndikua pozitivisht nga depozitat afatshkurtra të ekonomive familjare. Financimi nga depozitat e ndërmarrjeve shënoi rënie, ndërsa burimet tjera të financimit nuk patën ndryshime të rëndësishme. Gjatë tremujorit të ardhshëm, bankat presin që rritja e qasjes në financim të vazhdoj por në nivel më të ulët se sa në TM1 2021. Ngjashëm, financimi përmes depozitave afatshkurtra të ekonomive familjare pritet të jetë kontribuuesi kryesor në financim të sektorit. Njëkohësisht, bankat presin mbështetje në financim edhe nga institucionet financiare ndërkombëtare edhe pse në nivel të ulët.

Kutia 1. Metodologjia

Pyetësi i Anketës së Kreditimit Bankar

Pyetësi i AKB është i bazuar në forma të standardizuara të pyetësorëve të përdorur nga Bankat Qendrore të vendeve të eurozonës dhe më gjerë. Megjithatë, pyetësi i BQK për AKB është modifikuar dhe përshtatur që në mënyrën më të mirë dhe më gjithëpërfshirëse të paraqet zhvillimet e kreditimit në sektorin bankar në Kosovë.

Pyetësi i AKB përbëhet nga 19 pyetje, të cilat mbulojnë ndryshimet në ofertën dhe kërkesën për kredi, faktorët që kontribuojnë në këto ndryshime si dhe qasjen në financim të sektorit bankar, në baza tre mujore. Pyetjet mbi kreditimin bankar fokusohen në dy kategori kryesore: (i) kreditë ndaj ndërmarrjeve, dhe (ii) kreditë ndaj ekonomive familjare. Për më tepër, kreditë ndaj ndërmarrjeve nën-kategorizohen në kreditë ndaj NVM-ve dhe kreditë ndaj ndërmarrjeve të mëdha, përderisa kreditë ndaj ekonomive familjare nën-kategorizohen në kreditë për blerjen e shtëpive dhe kreditë konsumuese. Për të gjitha kategoritë e lartpërmendura, ndryshimet në ofertën kreditore përcaktohen nga standardet kreditore të aplikuara gjatë aprovimit të kredive, kushtet dhe rregullat e aplikuara për kreditë e reja, norma e aprovimit të kredive, si dhe faktorët që ndikojnë në ndryshimet e tyre. Ndërsa, ndryshimet në kërkesën për kredi përcaktohen nga kërkesa për kredi (numri i aplikacioneve për kredi), cilësia e aplikacioneve të pranuar për kredi, si dhe faktorët që e ndikojnë kërkesën për kredi. Pyetjet e anketës kryesisht janë të formuluar për ndryshimet gjatë tre muajve paraprak dhe pritjet për tre muajt e ardhshëm. Gjithashtu, pyetjet mbulojnë kreditë edhe në aspekt të maturimit të tyre dhe valutës në të cilën lëshohen.

Përveç pyetjeve standarde, pyetësi i AKB mund të përmbajë edhe pyetje shtesë mbi çështje specifike me interes për shpjegimin e zhvillimeve në sektorin bankar. Përderisa pyetjet standarde mbulojnë një periudhë tre-mujore, pyetjet shtesë mund t'i referohen ndryshimeve gjatë një periudhe kohore më të gjatë. Në anketim marrin pjesë nëntë nga dhjetë bankat që operojnë në Kosovë³. Rrjedhimisht, bankat pjesëmarrëse përfaqësojnë tregun e përgjithshëm bankar dhe sigurojnë një përfaqësim të duhur statistikor, duke marrë parasysh se përfaqësojnë rreth 98 përqind të aseteve të gjithsej sektorit bankar dhe 99.8 përqind të gjithsej kreditimit në sektorin bankar.

Pjesëmarrësve të anketës u kërkohet të tregojnë në mënyrë cilësore forcën e çdo shtrëngimi ose lehtësimi apo forcën e çdo ulje ose rritje, duke raportuar ndryshimet përmes pesë shkallëve si: (i) shtrënguar / ulur në mënyrë të konsiderueshme, (ii) shtrënguar / ulur në një masë, (iii) e pandryshuar, (iv) lehtësuar / rritur në një masë ose (v) lehtësuar / rritur në mënyrë të konsiderueshme.

Gjenerimi i rezultateve të anketës së kreditimit bankar

Kuantifikimi i përgjigjeve të marra nga bankat individuale dhe agregimi i tyre për të paraqitur ndryshimet në nivel sektori arrihet përmes gjenerimit të një indeksi. Ky indeks gjenerohet për çdo kategori e nën-kategori të secilës pyetje, duke dhënë në këtë mënyrë një njësi kuantifikuese për përgjigjet e marra në nivel të sektorit. Fillimisht, përgjigjeve u përcaktohet një vlerë në bazë të forcës së ndryshimeve, konkretisht përgjigjeve ku bankat kanë deklaruar shtrëngim/ulje të konsiderueshme u përcaktohet vlera - 1, vlerë dyfish më e madhe se sa ajo e përcaktuar për përgjigjet kur bankat deklarojnë shtrëngim / ulje deri në një masë (vlerë prej -0.5). Ngjashëm, përgjigjet kur kemi lehtësim/rritje të konsiderueshme kanë vlerë 1, përderisa ato me lehtësim/rritje deri në një masë u përcaktohet vlera 0.5. Rezultatet po ashtu janë të peshuara në bazë të peshës që secila prej bankave ka në gjithsej kreditimin e sektorit bankar. Përfundimisht, pesha e secilës bankë sipas pjesëmarrjes në tregun e kredive shumëzohet me vlerën e përcaktuar në bazë të intensitetit të përgjigjes së dhënë, duke fituar indeksin në fjalë.

Më tutje, agregimi i indeksit në nivel sektori bëhet përmes shumëzës së indekseve të fituara për secilën bankë. Vlerat e indeksit janë në mes të -1 dhe 1, ku vlerat pozitive të indeksit paraqesin lehtësim, rritje apo kontribut pozitiv dhe në kontrast vlerat negative paraqesin shtrëngim, rënie apo kontribut negativ.

³ Banka e cila nuk është përfshirë në anketë është Komercialna Banka e cila ka aktivitet kreditor të limituar.

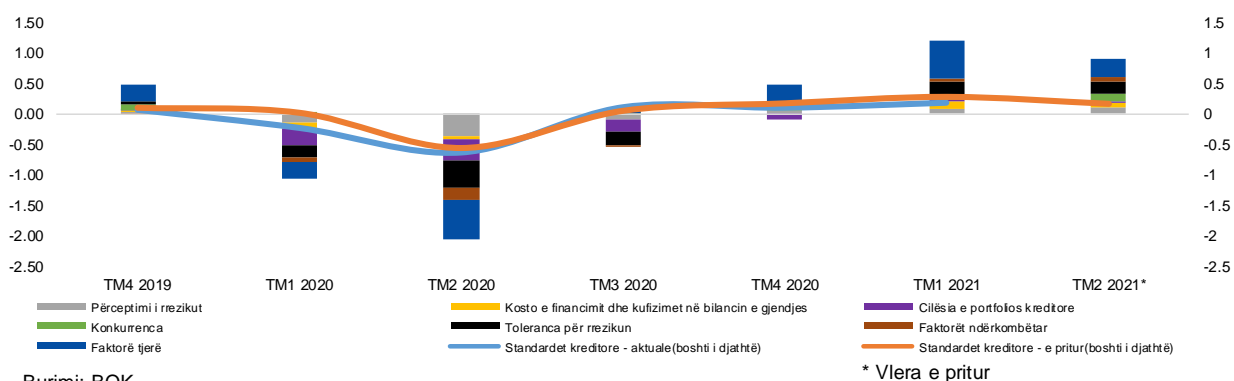
Zhvillimet në standardet kreditore, në kushtet dhe rregullat kreditore, si dhe në kërkesën për kredi

Kreditë ndaj ndërmarrjeve

Standardet kreditore

Gjatë tremujorit të parë të vitit 2021, standardet kreditore (udhëzimet e brendshme të bankave apo kriteret për aprovimin e kredive) të aplikuara për ndërmarrjet në përgjithësi paraqesin lehtësim më të lartë me indeksin pozitiv prej 0.28 krahasuar me indeksin prej 0.09 në TM4 2020. Gjithashtu, në anketën e kaluar (TM4 2020), bankat kishin deklaruar se presin standarde kreditore të lehtësuara në një nivel të përafërt me atë aktual (grafiku 1).

Grafik 1. Ndryshimet në standardet kreditore të aplikuara për ndërmarrjet dhe faktorët që kontribuon

Në kuadër të kredive për ndërmarrjet, bankat deklaruan indeks pozitiv 0.28 për ndryshimet në standardet kreditore për NVM-të, dhe indeks pozitiv më të ulët 0.11 për ndërmarrjet e mëdha. Saktësisht, ky rezultat u ndikua nga përgjigjet e pesë bankave pjesëmarrëse të cilat deklaruan lehtësim deri në një masë të standardeve kreditore për NVM-të, përdërisa numri i bankave që deklaruan të njëjtën për ndërmarrjet e mëdha ishte më i vogël.

Rol kryesor në lehtësimin e standardeve kreditore të aplikuara nga bankat në TM1 2021, rezulton të kenë luajtur mbështetja e ndërmarrjeve në kreditim nga FKGK me një indeks pozitiv prej 0.48 (përgjigje nga pesë banka), rritja e tolerancës së sektorit ndaj rrezikut me indeks pozitiv prej 0.23, si dhe qasja e favorshme në financim me indeks pozitiv prej 0.21. Në linjë me ofertën e lehtësuara, norma e aprovimit të kredive për ndërmarrjet shënoi rritje në këtë periudhë, e veçanërisht për NVM-të.

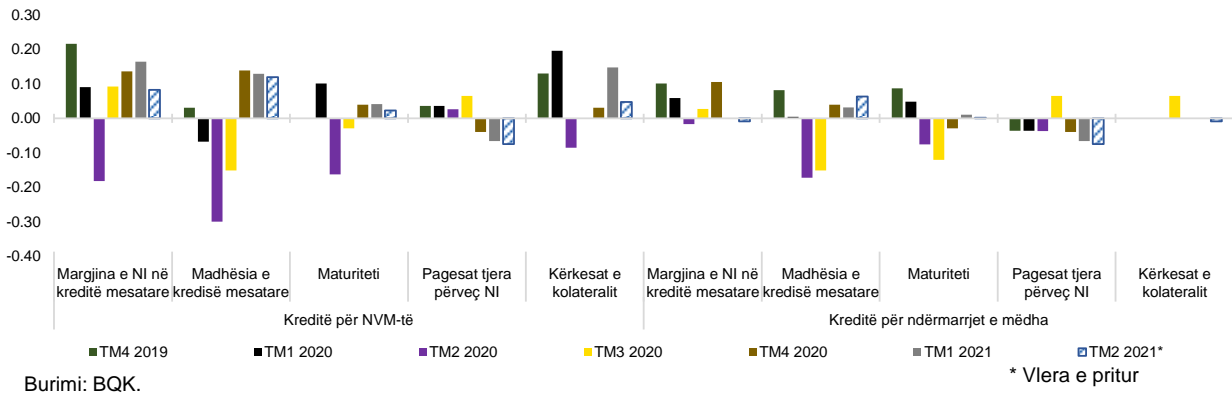
Bankat pritet t'i lehtësojnë standardet kreditore gjatë TM2 2021, duke u bazuar në pritjet për rimëkëmbjen e ekonomisë në vend, pas fillimit të vaksinimit të popullsisë dhe gjendjes pandemike të përmirësuar deri në një masë. Katër nga nëntë bankat pjesëmarrëse, prej tyre tre me rëndësi sistemike, presin që mbështetja e FKGK-së për NVM-të të vazhdojë të ketë kontributin kryesor në lehtësim të standardeve. Gjithashtu, kontribut pozitiv pritet të ketë edhe rritja e presioneve të konkurrencës, si dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut. Dy prej bankave me rëndësi sistemike po ashtu deklaruan që presin kontribut pozitiv në standardet kreditore nga qasja e favorshme në financim e bankave amë. Konkretisht, lehtësimi i standardeve kreditore pritet të jetë në një nivel më të ulët se në tremujorin aktual, ku pas indeksimit të përgjigjeve rezultoi një indeks pozitiv për NVM-të prej 0.21, dhe indeks pozitiv prej 0.13 për ndërmarrjet e mëdha.

Në linjë me pritjet për standardet kreditore, norma e aprovimit të kredive për ndërmarrjet pritet të ketë rritje të përafërt me nivelin në tremujorin aktual, saktësisht për NVM-të me një indeks pozitiv prej 0.23, ndërsa për ndërmarrjet e mëdha me një indeks pozitiv prej 0.14.

Kushtet dhe rregullat

Në TM1 2021, në përgjithësi, kushtet dhe rregullat e aplikuara nga bankat me rastin e dhënies së kredive për ndërmarrjet (kushtet dhe rregullat përkatëse të një kontrate të caktuar për kredi) u lehtësuan mirëpo në një nivel të ulët (grafiku 2). Lehtësimi i kushteve dhe rregullave kryesisht i përket NVM-ve, përderisa për ndërmarrjet e mëdha ndryshimi ishte marginal. Konkretisht, për NVM-të lehtësimi deri në një masë kishte në normën e interesit dhe kërkesat për kolateral, me indeks prej 0.16 dhe 0.15, respektivisht, përderisa madhësia e shumës së kredive të aprovuara rezultoi me indeks pozitiv më të ulët prej 0.13.

Grafik 2. Ndryshimet në kushtet dhe rregullat e aplikuara për ndërmarrjet

Faktori me kontributin kryesor dhe indeks të lartë pozitiv në lehtësimin e kushteve dhe rregullave ishte mbështetja e NVM-ve nga FKGK. Në një nivel më të ulët pozitivisht kontribuan edhe rritja e tolerancës së sektorit ndaj rrezikut, si dhe qasja e favorshme e sektorit në financim nga tregu i brendshëm (depozitat). Rritja e rrezikut kreditor vazhdoi të jetë faktor me kontribut negativ në kushtet dhe rregullat e ofruara nga bankat edhe pse me indeks të ulët negativ.

Bankat gjatë TM2 2021 pritjet të aplikojnë kushte dhe rregulla të lehtësuara mirëpo në nivel të ulët. Në këtë kontekst, bankat deklaruan që presin lehtësime të kushteve dhe rregullave kryesisht për NVM-të, përmes rritjes së madhësisë së shumës së kredive (indeks pozitiv prej 0.12). Për ndërmarrjet e mëdha, bankat nuk pritjet të ofrojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm të kushteve dhe rregullave. Faktor me kontribut pozitiv në kushtet dhe rregullat për kreditë e reja dhe me indeks prej 0.34, pritjet të jetë mbështetja e FKGK-së për NVM-të. Gjithashtu, rritja e presioneve të konkurrencës dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut janë faktorë tjerë që sipas bankave pritjet të ndikojnë në lehtësim të kushteve dhe rregullave gjatë TM2 2021.

Kërkesa për kredi

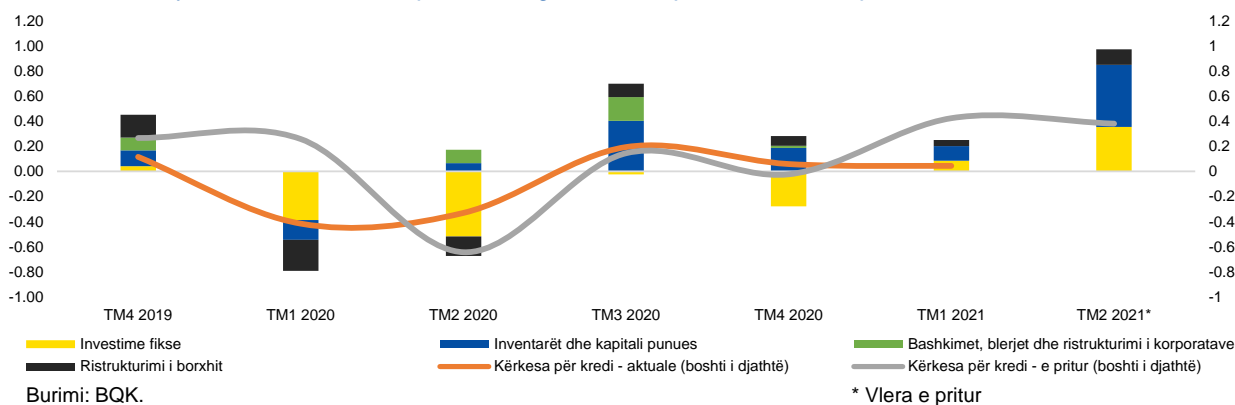
Gjatë tremujorit të parë të vitit 2021, kërkesa për kredi nga ana e ndërmarrjeve shënoi rritje edhe pse në nivel më të ulët në krahasim me TM4 2020. Gjithashtu, rritja e kërkesës për kredi rezultoi të jetë në një nivel më të ulët se sa pritjet e bankave për TM1 2021 të shprehura në anketën e kaluar (TM4 2020) (grafiku 3). Konkretisht, kërkesa për kredi nga NVM-të u rrit me një indeks pozitiv prej 0.13, përderisa ndryshimet në kërkesën nga ndërmarrjet e mëdha ishin marginale. Indeksi i gjeneruar për kërkesën për kredi u ndikua nga përgjigjet e dy bankave me rëndësi sistematike të cilat deklaruan rënie të kërkesës, përkundër që pesë prej bankave deklaruan rritje të kërkesës deri në një masë. Rikthimi i aktivitetit ekonomik të sektorëve më të prekur të ndërmarrjeve, si pasojë e lehtësimit të masave të ndërmarrja për parandalimin e përhapjes së Covid-19 dhe nevoja për likuiditet ndikoi që kërkesa për kredi nga ndërmarrjet të ketë rritje.

Sipas anketës, rritja e kërkesës për kredi nga NVM-të kryesisht u ndikua nga rritja e kërkesës për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues (indeks pozitiv prej 0.12). Përderisa, kërkesa për

financimin e investimeve fikse kontribuoi pozitivisht në kërkesën për kredi, mirëpo me indeks të ulët prej 0.09, e ndikuar nga përgjigjet për rënie të kërkesës nga një bankë sistemike dhe dy banka tjera me peshë më të ulët, përkundër që tre banka me rëndësi sistemike deklaruan rritje deri në një masë të kërkesës për këtë lloj të kredive. Cilësia e aplikacioneve të pranuarra kishte përmirësim deri në një masë gjatë TM1 2021, kryesisht për aplikacionet për kredi nga ndërmarrjet e mëdha me indeks pozitiv prej 0.17.

Sipas anketës, gjatë TM1 2021 raporti i kredive jo-performuese të ndërmarrjeve ndaj gjithsej kredive gjeneroi indeks pozitiv marginal prej 0.09.

Grafik 3. Ndryshimet në kërkesën për kredi nga ndërmarrjet dhe faktorët që kontribuan

Pritjet për lehtësime të masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19, e rrjedhimisht edhe për aktivitet të rritur ekonomik në vend, bankat i pasqyruan në parashikimet e tyre për kërkesën për kredi gjatë TM2 2021. Rrjedhimisht, kërkesa pritjet të ketë rritje të theksuar për të dy segmentet e ndërmarrjeve, e veçanërisht për NVM-të me indeks pozitiv prej 0.46. Faktorë me kontribut pozitiv në kërkesën për kredi pritjet të jenë nevoja për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues me indeks prej 0.50, si dhe në një masë më të ulët edhe nevoja për financimin e investimeve fikse me indeks prej 0.36. Njëkohësisht, bankat presin përmirësim deri në një masë në cilësinë e aplikacioneve për kredi nga ndërmarrjet. Konkretisht, pritjet për cilësinë e aplikacioneve në TM2 2021 janë të përafërta, me një indeks pozitiv prej 0.25 për NVM-të dhe indeks pozitiv prej 0.17 për ndërmarrjet e mëdha.

Gjatë tremujorit të ardhshëm, bankat presin që raporti i kredive jo-performuese të përkeqësohet, duke rezultuar me një indeks pozitiv prej 0.22.

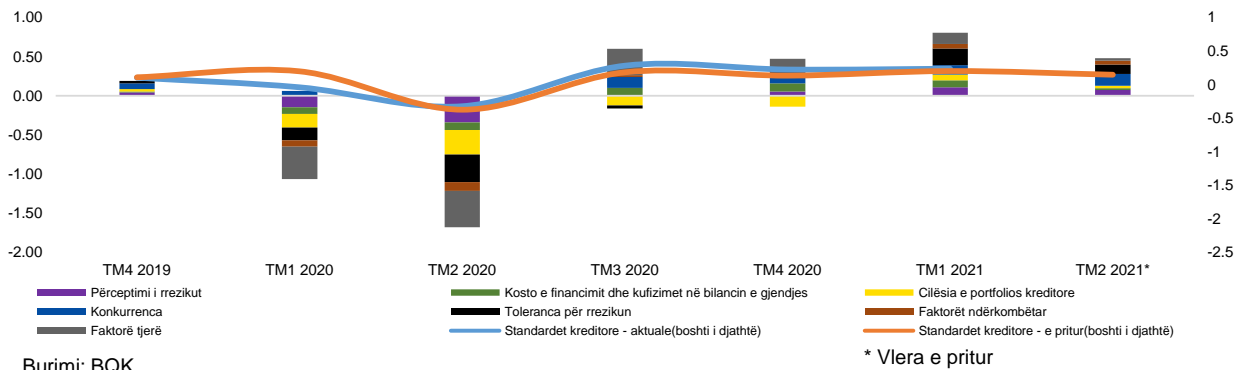
Kreditë ndaj ekonomive familjare

Standardet kreditore

Standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të parë të vitit 2021 përgjithësisht u lehtësuan, duke gjeneruar indeks pozitiv prej 0.21 për kreditë për blerjen e shtëpive dhe indeks pozitiv prej 0.27 për kreditë konsumuese. Pritjet për tremujorin e parë të deklaruarra nga bankat në anketën e kaluar, gjithashtu sugjerorin për lehtësim të standardeve kreditore të aplikuara mirëpo në një nivel më të ulët (grafiku 4). Njëkohësisht, bankat deklaruan të kenë rritur dukshëm normën e aprovimit të kredive për ekonomitë familjare, dhe atë në një masë më të madhe për kreditë konsumuese me indeks pozitiv prej 0.40 se sa për kredi për blerjen e shtëpive me indeks pozitiv prej 0.28.

Faktorë që kontribuan pozitivisht në lehtësimin e standardeve kreditore ishin perspektiva e mirë e tregut të brendshëm (indeks pozitiv prej 0.27), rritja e presioneve të konkurrencës (indeks pozitiv prej 0.24), si dhe perspektiva e mirë e sektorit bankar në vend dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut (të dy faktorët me indeks pozitiv prej 0.21).

Grafik 4. Ndryshimet në standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare dhe faktorët që kontribuan

Në tremujorin e dytë 2021, bankat presin standarde kreditore të lehtësuara deri në një masë për ekonomitë familjare mirëpo me një indeks pozitiv më të ulët se sa në këtë tremujor. Standardet kreditore pritet të lehtësohen në një nivel më të lartë për kreditë konsumuese se sa për kreditë për blerjen e shtëpive, me indeks pozitiv prej 0.18 dhe 0.12, respektivisht. Standardet kreditore pritet të ndikohen pozitivisht nga rritja e presioneve të konkurrencës, si dhe nga qasja e favorshme e bankave amë në financim (deklaruar nga dy banka sistemike). Njëkohësisht, bankat presin rritje deri të nivelit të aprovimit të kredive, por në nivel më të ulët krahasuar me vlerat aktuale në TM1 2021. Niveli i aprovimit të kredive pritet të rritet në një masë të përafërt si për kreditë konsumuese ashtu edhe për kreditë për blerjen e shtëpive me indeks pozitiv prej 0.25 dhe 0.24, respektivisht.

Kushtet dhe rregullat

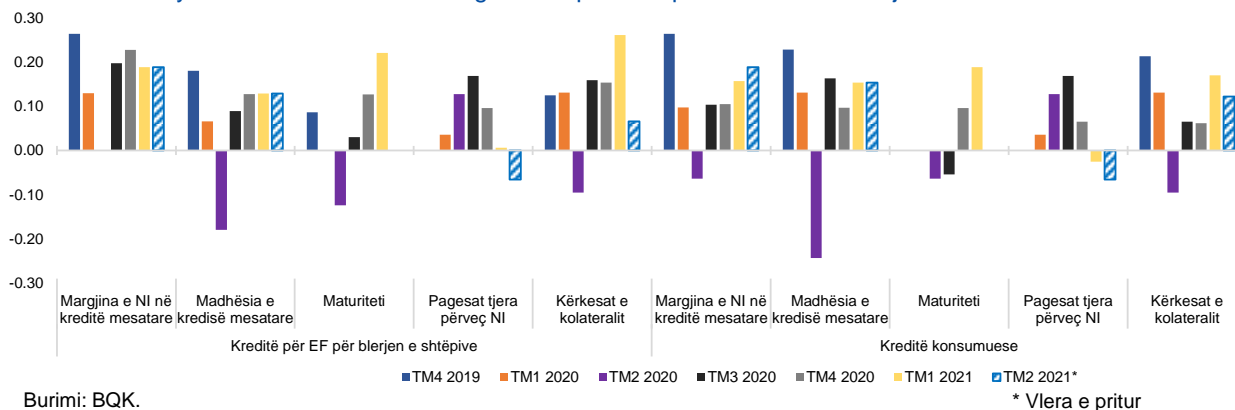
Kushtet dhe rregullat për kreditë e reja për ekonomitë familjare përgjithësisht u lehtësuan në tremujorin e parë të vitit 2021. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave ishte më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese. Kryesisht, kushtet dhe rregullat u lehtësuan përmes uljes së kërkesave për kolateral (indeks pozitiv prej 0.26 për kreditë për blerjen e shtëpive dhe 0.17 për kreditë konsumuese), zgjatjes së maturitetit (indeks pozitiv prej 0.22 për kreditë për blerjen e shtëpive dhe 0.19 për kreditë konsumuese), si dhe uljes së normës së interesit (indeks pozitiv prej 0.19 për kreditë për blerjen e shtëpive dhe 0.16 për kreditë konsumuese). Përveç këtyre kushteve dhe rregullave për kreditë konsumuese bankat gjithashtu rritën shumën mesatare të kredive të aprovuara me një indeks pozitiv prej 0.15 (grafiku 5).

Faktorët kryesor që kontribuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave të aplikuara janë kryesisht toleranca më e lartë ndaj rrezikut, pozita e kënaqshme e likuiditetit të sektorit, si dhe financimi stabil i sektorit në vend dhe i bankave amë jashtë vendit.

Për tremujorin e dytë të vitit 2021, bankat deklaruan se presin që kushtet dhe rregullat për kredi për ekonomitë familjare të lehtësohen deri në një masë. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave pritet të jetë më i lartë për kreditë konsumuese se sa për kreditë për blerjen e shtëpive. Kryesisht, kushtet dhe rregullat për kreditë konsumuese pritet të lehtësohen përmes zvogëlimit të normës së interesit me indeks pozitiv prej 0.19, rritjes së shumës së kredisë me indeks pozitiv prej 0.15, si dhe në një nivel më të ulët me indeks pozitiv prej 0.12 pritet për ulje të kërkesave për kolateral. Përderisa, për blerjen

e shtëpive, kushtet që pritet të lehtësohen janë ulja e normës së interesit dhe rritja e madhësisë së kredive me indeks pozitiv prej 0.19 dhe 0.15, respektivisht.

Grafik 5. Ndryshimet në kushtet dhe rregullat e aplikuara për ekonomitë familjare

Burimi: BQK.

* Vlera e pritur

Qasja e favorshme në financim si e bankave në vend ashtu edhe e bankave amë jashtë vendit, si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit pritet të jetë faktorët nxitës të lehtësimeve të kushteve dhe rregullave të aplikuara nga bankat gjatë TM2 2021.

Kërkesa për kredi

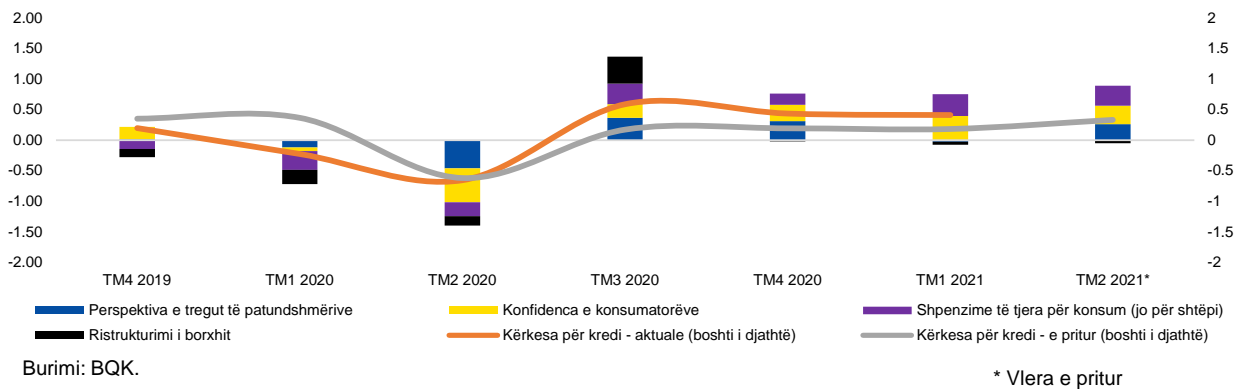
Lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 deri në një masë, fillimi i vaksinimit në vend e rrjedhimisht prospektet për normalizim deri në një masë të aktivitetit ekonomik u reflektuan në rritje të theksuar të kërkesës për kredi nga ekonomitë familjare në tremujorin e parë të vitit 2021. Bankat raportuan për rritje të përafërt të kërkesës si për kreditë për blerjen e shtëpive ashtu edhe për kreditë konsumuese. Shtatë nga gjithsej nëntë banka pjesëmarrëse në anketë deklaruan rritje të kërkesës për kredi në përgjithësi (tri prej bankave raportuan për rritje të konsiderueshme), ku pas indeksimit të përgjigjeve rezultoi indeks pozitiv prej 0.46. Kërkesa për kredi për blerjen e shtëpive kishte një indeks pozitiv prej 0.40, ndërsa për kreditë konsumuese kishte indeks pozitiv prej 0.42. Nëse krahasojmë rezultatet aktuale të kërkesës për kredi me pritjet e bankave të deklaruara në anketën e kaluar për të njëjtën periudhë, niveli aktual i rritjes së kërkesës është dukshëm më i lartë, ndikuar nga vlera aktuale e kërkesës për kreditë konsumuese e cila është shumëfish më e lartë se sa pritjet e deklaruara nga bankat (grafiku 6).

Kjo rritje u ndikua pozitivisht nga dy prej faktorëve të listuar në anketë, saktësisht nga rritja e konfidencës së konsumatorëve dhe nevoja për financim të konsumit me indeks pozitiv prej 0.39 dhe 0.36, respektivisht. Cilësia e aplikacioneve të pranuar për kredi nuk kishte ndryshime të rëndësishme për të dy llojet e kredive.

Sa i përket portfolios kreditorë për ekonomitë familjare, bankat deklaruan lëvizje marginale të cilësisë së portfolios kreditorë. Ndryshimet në cilësinë e portfolios reflektuan përgjigjet për rritje të raportit të kredive jo-performuese ndaj gjithsej kredive për ekonomitë familjare, e që rezultuan në indeks pozitiv prej 0.09. Këto ndryshime u deklaruan nga tri banka pjesëmarrëse, ku dy prej tyre janë me rëndësi sistematike.

Në tremujorin e dytë të vitit 2021, bankat presin rritje të kërkesës për kredi deri në një masë për ekonomitë familjare, mirëpo në nivel më të ulët se sa rritja në tremujorin aktual. Bankat deklaruan se presin rritje të kërkesës për kredi për blerjen e shtëpive me indeks pozitiv prej 0.36, përderisa kërkesa për kredi konsumuese indeks pozitiv prej 0.30. Rezultatet e anketës sugjerojnë se bankat ia atribuuan këto pritje rritjes së kërkesës për financim të shpenzimeve tjera, rritjes së konfidencës së konsumatorëve dhe perspektivës së mirë në tregun e patundshmërive.

Grafik 6. Ndryshimet në kërkesën për kredi nga ekonomitë familjare dhe faktorët që kontribuuan

Për dallim nga tremujori aktual (TM1 2021) bankat presin që cilësia e portfolios kreditore e ekonomive familjare të përkeqësohet deri në një masë gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021 me indeks pozitiv prej 0.13. Bazuar në përgjigjet e bankave nënkuptohet që dinamikat në rreziku kreditor pritet të ndikohen në një masë më të madhe nga segmenti i ndërmarrjeve se sa i ekonomive familjare.

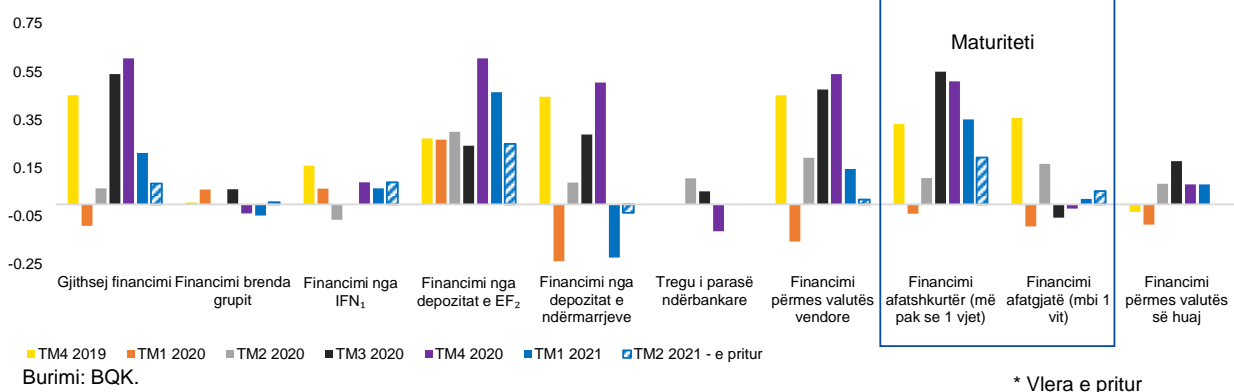
Njëkohësisht, bankat deklaruan se presin për mirësim deri në një masë të cilësisë së aplikacioneve për kredi nga ekonomitë familjare, kryesisht për kreditë për blerjen e shtëpive me një indeks pozitiv prej 0.22.

Financimi

Bankat raportuan rritje të qasjes në financim gjatë tremujorit të parë të vitit 2021. Duke marrë parasysh modelin tradicional të sektorit bankar në Kosovë, financimi vazhdoi të dominohet nga depozitat e ekonomive familjare.

Për dallim nga anketa e kaluar, rezultatet tregojnë që financimi i bankave u rrit në një nivel më të ulët, ku dominuan depozitat e ekonomive familjare me një indeks prej 0.47 (0.61 në TM4 2020). Depozitat nga ndërmarrjet kontribuan negativisht në financimin e sektorit bankar me një indeks negativ prej 0.22, përdërisa burimet tjera të financimit nuk patën ndryshime të rëndësishme (grafiku 7). Sipas maturitetit, depozitat afatshkurtra ishin burimi kryesor për financim gjatë këtij tremujori me një indeks pozitiv të lartë prej 0.35.

Grafik 7. Ndryshimet në financimin e sektorit bankar

Për tremujorin e ardhshëm, bankat presin që rritja e qasjes në financim të vazhdojë mirëpo në një nivel të ulët. Financimi përmes depozitave të ekonomive familjare pritet të jetë burimi i vetëm i financimit me kontribut më të lartë me indeks pozitiv prej 0.25. Në tremujorin e dytë të vitit 2021, dy banka me rëndësi sistematike presin mbështetje në financim të aktivitetit bankar edhe nga institucionet financiare ndërkombëtare. Sipas maturitetit, në tremujorin e ardhshëm pritet të vazhdojë rritja më e

lartë e financimit afatshkurtër me indeks pozitiv prej 0.19 përderisa financimi afatgjatë pritet të qëndrojë i pandryshuar (grafiku 7).

Rezultatet e pyetjeve të fokusuara: Ndikimet e Covid-19 në sektorin bankar

Pyetësi i anketës për tremujorin e parë 2021 është plotësuar me tre pyetje shtesë. Një nga pyetjet ka për qëllim të krijojë një përceptim mbi kapacitetin e ripagimit të kredive nga subjektet ekonomike të ndikuara nga pandemia Covid-19. Gjithashtu, përmes këtyre pyetjeve synohet të disagregohet oferta dhe kërkesa për kredi sipas sektorëve ekonomik. Njëkohësisht, sigurohet edhe një pasqyrë e orientimit të fondeve të siguruara përmes kredive nga ndërmarrjet.

Sipas bankave, kapaciteti i ripagimit të borxhit nga klientët, pa llogaritur masat lehtësuese të ndërmarra nga BQK (moratoriumi apo ristrukturimi i kredive për shkak të pandemisë Covid-19) gjatë tremujorit të parë të vitit 2021 kryesisht ka qëndruar stabil, kjo përkundër pritjeve të bankave për përkeqësim të trendit të ripagimit. Për më tepër, disa banka theksuan edhe kahje pozitive drejt përmirësimit të përmbushjes së obligimeve. Deklaratat e tilla bankat i bazuan në kërkesën e ulët për ristrukturim të kredive përmes valës së fundit të lehtësimeve rregullatore të ndërmarra nga BQK si rezultat i përmirësimit të performancës financiare të subjekteve ekonomike. Sidoqoftë, dy prej bankave deklaruan për përkeqësim dhe shfaqjen e sfidave gjatë këtij tremujori për të përmbushur obligimet. Për tremujorin e ardhshëm, sipas bankave, trendi i ripagimit të borxheve nga klientët pritet të qëndrojë stabil, sidoqoftë ky trend përcillet me pasiguri që lidhen me ecuritë e pandemisë e rrjedhimisht kufizimeve në aktivitet ekonomik në periudhën e ardhshme, me vizitat e diasporës të cilat po ashtu varën nga masat kufizuese të aplikuara nga shtetet tjera, si dhe nga trendi i vaksinimit të popullsisë në vend.

Përgjigjet e bankave të disagreguara për ndërmarrjet sipas sektorëve, tregojnë për kahjen e financimit të ekonomisë dhe dinamikat në sektorë të caktuar. Sektori i tregtisë përbën sektorin me ofertën më të volitshme sipas përgjigjeve nga bankat, ku gjashtë prej bankave pjesëmarrëse deklaruan për lehtësime të standardeve kreditore për këtë sektor me indeks pozitiv prej 0.30. Tutje, për kreditë ndaj sektorit të shërbimeve dhe atij të prodhimit po ashtu u aplikuan standarde të lehtësuara, saktësisht indeks pozitiv 0.20 dhe 0.19, respektivisht. Ngjashëm, edhe kushtet e rregullat u lehtësuan deri në një masë kryesisht për kreditimin e sektorit të prodhimit (indeks pozitiv 0.22), sektorit të tregtisë (indeks pozitiv 0.21) dhe sektorit të ndërtimitarisë (indeks pozitiv 0.20). Sa i përket kërkesës për kredi, sektori me rritjen më të lartë në kërkesën për kredi gjatë TM1 2021 ishte sektori i prodhimit, përderisa sektorët tjerë nuk kishin ndryshime të rëndësishme. Për TM2 2021, bankat presin që standardet kreditore të lehtësohen kryesisht për sektorin e prodhimit dhe atë të tregtisë. Ngjashëm, edhe kushtet dhe rregullat pritet të lehtësohen në masë më të madhe për sektorin e tregtisë, shërbimeve dhe atij të prodhimit, përderisa në nivel të ulët lehtësime priten edhe për sektorin e ndërtimitarisë. Njëkohësisht, kërkesa për kredi pritet të ketë rritje nga të gjithë sektorët, mirëpo në nivel më të lartë nga sektori i tregtisë, pasuar nga ai sektori i shërbimeve dhe prodhimit.

Në pyetjen për qëllimet e kërkesës për kredi nga ndërmarrjet, bankat deklaruan që ndërmarrjet i orientuan këto fonde kryesisht drejt plotësimit të nevojave akute të likuiditetit dhe si masë mbrojtëse e likuiditetit apo likuiditet rezervë. Megjithëse, indekset e gjeneruara nga përgjigjet e bankave kanë nivel të ulët, ky nivel u raportua nga katër banka pjesëmarrëse. Për tremujorin e ardhshëm bankat presin që ndërmarrjet do t'i shfrytëzojnë fondet nga kreditë kryesisht për financimin e investimeve fikse dhe zëvendësimin e kredive ekzistuese, ndërsa në nivel më të ulët fondet pritet të përdoren për mbulimin e nevojave akute të likuiditetit dhe mbajtjen e rezervave të likuiditetit.

Pritjet për Inflacionin

Me qëllim të avancimit të kapaciteteve analitike dhe duke u bazuar në praktikat më të mira rajonale dhe më gjerë, BQK ka vazhduar me anketimin e institucioneve financiare në vend, duke u mbështetur në hipotezën se institucionet financiare bartin praktikat më të mira nga bankat amë dhe kanë ekspertizën e duhur për të projektuar dinamikat e inflacionit. Si rezultat, nga tremujori i tretë i vitit 2019, AKB është pasuruar edhe me pyetje shtesë, që adresojnë pritjet e bankave komerciale për zhvillimet në çmime në vend, duke ndihmuar kështu dhe plotësuar analizat tona në aspektin e analizimit, modelimit dhe parashikimit.

Në pyetësorin e fundit, përveç deklarimit të bankave lidhur me vlerësimet që kanë për nivelin e inflacionit në tremujorin paraprak, pyetësori adreson edhe pritjet e bankave për tremujorin e dytë të vitit 2021 dhe për vitin 2021 në përgjithësi. Anketa shërben gjithashtu edhe si një mjet për identifikimin e faktorëve specifik që potencialisht mund të ndikojnë pritjet e bankave për nivelin e caktuar të inflacionit.

Metodologjia

Pritjet e inflacionit luajnë të paktën dy role të rëndësishme. Së pari, ofrojnë një statistikë përmbledhëse kuantifikuese për shkallën e inflacionit në të ardhmen, dhe së dyti, mund të përdoren për të vlerësuar besueshmërinë e objektivit të inflacionit të vendosur nga bankat qendrore.

Rëndësia e pritjeve të inflacionit është më e lartë për vendet të cilat e kanë adoptuar strategjinë e shënjestrimit të inflacionit. Për këto vende, pritjet e inflacionit, ndër të tjera, shërbejnë edhe si një tregues i besueshmërisë së publikut ndaj bankës qendrore. Nëse besohet se banka qendrore do të reagojë për të arritur objektivin, atëherë edhe pritjet e agjentëve ekonomik lidhur me shkallën e inflacionit do të ishin më pranë objektivit. Pritjet e inflacionit janë të rëndësishme edhe për bankat të cilat nuk posedojnë politikë monetare, duke qenë se shërbejnë si input i rëndësishëm në përcaktimin e çmimeve dhe pagave, si dhe në procesin e modelimit dhe parashikimit. Për më tepër, pritjet e inflacionit ndikojnë kërkesën agregate, që më pas ndikon ecurinë e inflacionit.

Për dallim nga inflacioni aktual i cili matet në mënyrë të drejtpërdrejtë, pritjet lidhur me inflacionin vlerësohen me metoda të tërthorta. Ndër më të përdorurat është anketimi i agjentëve ekonomik: konsumatorëve, bizneseve, bankave komerciale, etj. Banka Qendrore e Kosovës, për herë të parë ka filluar me vlerësimin e pritjeve për inflacionin në tremujorin e tretë të vitit 2019, fillimisht me bankat komerciale dhe në të ardhmen pritet të zgjerohet edhe me agjentë të tjerë ekonomik.

Vlerësimet që merren nga bankat komerciale janë të formës sasiore të shoqëruara edhe me shpërndarje të probabilitetit. Pritjet për inflacionin vlerësohen për horizonte të ndryshme kohore, fillimisht vlerësimet për tremujorin paraprak si dhe pritjet për tremujorin e ardhshëm dhe vitin aktual në përgjithësi. Mbledhja e informacionit përmes anketave pasohet nga procesi i sistemit, përpunimit dhe agregimit për të gjetur mesataren e pritjeve të inflacionit nga bankat komerciale.

Përmbledhja e rezultateve

Bazuar në anketën e realizuar në prill të vitit 2021, bankat kanë vlerësuar nivel më të lartë të inflacionit në tremujorin e parë të vitit 2021 krahasuar me tremujorët paraprak dhe presin një ngritje akoma më të lartë në tremujorin e dytë të vitit 2021, nga 1.3 përqind që e kanë vlerësuar për tremujorin paraprak në 1.7 përqind (tabela 1). Për vitin 2021 bankat presin se niveli i inflacionit do të jetë 1.9 përqind nga 0.2 përqind sa ishte në vitin 2020. Anketa e realizuar përfshinë edhe efektet potenciale që presin bankat pas përballjes me gjendjen e re të shkaktuar nga pandemia Covid-19.

Tabela 1. Pritja e inflacionit nga bankat, ndryshimi vjetor në përqindje

Bankat	TM1 2021	TM2 2021	2021
1	1.2%	1.9%	2.2%
2	1.2%	1.4%	1.6%
3	1.2%	2.7%	2.8%
4	0.6%	1.4%	1.7%
5	1.2%	1.6%	1.4%
6	1.1%	1.2%	1.1%
7	1.2%	1.6%	1.9%
8	2.7%	2.4%	2.4%
9	1.4%	1.6%	1.7%
Mesatarja	1.3%	1.7%	1.9%

Burimi: Bankat komercial dhe kalkulumet e BQK-së.

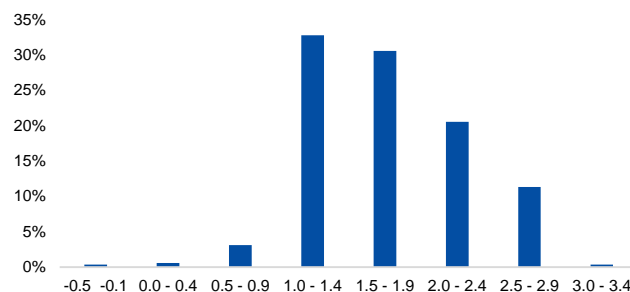
Të dhënat e publikuara nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) deri në mars të vitit 2021, sugjerojnë se norma mesatare vjetore e inflacionit ishte rreth 0.6 përqind. Pra, vlerësimet e bankave ishin se niveli i inflacionit ishte më i lartë krahasuar me të dhënat aktuale. Për tremujorin e dytë, pothuajse të gjitha bankat presin që inflacioni do të jetë në intervalin prej 1 deri në 2 përqind, me përjashtim të dy bankave që presin se inflacioni do të jetë më i lartë se 2 përqind. Siç ilustron figura 8, shpërndarjet e raportuara të probabilitetit tregojnë një pasiguri relativisht të ulët në lidhje me rezultatin e ardhshëm të inflacionit, pasi shpërndarja e probabilitetit të bankave është e përqendruar në inflacionin e pritur.

Në komentet e tyre cilësore, bankat kanë cituar disa faktorë të mundshëm për nivelin e inflacionit:

- ✓ Për vitin 2021, bankat kanë deklaruar se situata është më optimiste sa i përket pandemisë dhe presin rritje të aktivitetit ekonomik dhe rrjedhimisht të nivelit të inflacionit;
- ✓ Zhvillimet e çmimeve në tregjet ndërkombëtare;
- ✓ Prodhim i ulët në Kosovë dhe varësia e lartë nga importet. Përveç kësaj, pengesat e krijuara në zinxhirët e furnizimit si rezultat i pandemisë, kanë ndikuar në rritjen e kostove të transportit gjegjësisht në rritjen e çmimeve;

Pritjet e bankave për vitin 2021 janë në përputhje me trendin më të lartë të inflacionit krahasuar me vitin paraprak dhe duke pasur parasysh inflacionin e muajve të fundit, konsiderojmë se pritjet e bankave janë realiste.

Grafik 8. Probabiliteti i inflacionit për TM4 2020 (boshti-x: pritjet e inflacionit, ndryshimi vjetor në përqindje; boshti-y: probabiliteti)

Burimi: Bankat komercial dhe kalkulumet e BQK-së.

Rr. Garibaldi, nr.33, 10000 Prishtinë,
Republika e Kosovës
Tel: +383 38 222 055; Fax: +383 38 243 763
Web:www.bqk-kos.org